

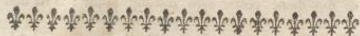
**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. De Angelorum custodia, & bonis erga homines officiis.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

ex parte obiecti cogniti se omnino habet, non autem ex parte subiecti cognoscens: ex parte autem obiecti illum modum cognoscere magna perfectio est, etsi ita ex parte subiecti cognoscere imperfectio foret: de illuminatione Angelorum, erga homines, seu horum ab Angelis disputari hic à pluribus solet ex instituto, à Soario capite 16. Ariaga sectione 7. Vasquez d. 218. capite 4. etsi non sub eo titulo: breuius Alarcon. numero 12. §. *Secundo sequitur*: id tamen ad hierarchicam illuminationem, de qua hic, non spectat, sed ad ministeria Angelorum erga homines, & horum ab ipsis custodiam de qua questione secunda ubi nos, quæ sunt satis, dicemus. Multa alia dubia, & difficultates circa illuminationem mouent Soarius capite 14. & 15. Ariaga sectione 6. quæ omnia, vel tacta iam in superioribus sunt, vel anticipato decisa, vt dubitandi iuxta nostram doctrinam, ne anfula quidem remaneat.

QVÆSTIO II.

*De Angelorum erga homines officiis
seu de hominum ab Angelis custodia,
& malis Demonum erga
nos officiis.*

S X dictis tota præsentis controu. non tam discursu, quam memoria summario quæstio absoluetur præfens: quandoquidem solum ad dictis proxima extendi paululum discursum opus erit,

CERTAMEN I.

*De Angelorum custodia, & bonis
erga homines officiis.*

1. **A**ngelos hominum custodiæ deputatos à Deo esse certum vniuersum est, ne quidem ab hæretico vilo negatum; tamen dubitatum à Caluino, ac negatum demum fuerit singulis hominibus Angelos singulos deputatos libro primo institution. capite 14. §. 7. & in Psalm. 90. ad illa verba. *Angeli sui mandauit de te, vt custodiant te in omnibus viis tuis*, quæ etsi sanctus Augustinus ibi, ac Beda, S. Ambrosius in Lucae capite quarto, Iren. libro 5. capite 12. specialiter de Christo interpretentur, non tamen negant de aliis etiam ad litteram intelligi, qui primo Psalmi versu abs dubio continentur verbis illis. *Qui habitat in adiutorio altissimi*: quare de omnibus, iustis saltem, & in Deum sperantibus, ipsique timentibus ea verba exponunt Patres Basilus, Theodoretus, & iuxta id Psalmi 33. *Immittet Angelus Domini in circuitu timentium eum, & eripiet eos*: quod insuper ex communi, & constanti apud Patres omnes, & Ecclesiam totam sententia de custodiendis Angelis singulis, ad singulorum hominum custodiam à Deo destinatis certum adeo est, vt nequeat citra ingentem temeritatem negari, quamvis non sit ita expresse in scriptura contentum; aut ia Conciliis cum tota sua generalitate definitum. Videndi, de hoc sunt Dionysius 9. de celesti hierarch. Clement. Alexand. 6. Stromat. sub fine. Origenes hom. 8. Isaac sub initio. Chrysostomus tom. 3. sermon. de ascensione, Theodoretus 3. de curatione Grec. sub fine, & 18. in Matth. Gregorius 2. moral. capite 15. aliàs 21. libro quarto, capite 27. articulo 31. Ambrosius lib. de vidu.

post med. in Psalm. 37. & Psalm. 43. ad id. *Qui mandauit sanctis Iacob.*

2. Addiderim conclusionem hanc de Angelica omnium, & singulorum hominum, ab ortu saltem sue custodia fidei proximam esse, & oppositam, non solum valde temerarium, sed erroneum; etsi non ita certum sit singulis hominibus Angelos singulos custodes esse, vt nullus plurium hominum saltem successus habeat curam: de postremo hoc constabit ex dicendis numero quarto, de primo constat ex Mattheo 18. *Videte ne contemnatissimum de pusillis istis: dico enim vobis, quia Angeli eorum in caelis semper vident faciem Patris*; Etsi enim verba hæc de pusillis seu paruulis, qui Christum, tunc circumstabant, solummodo sonent cum ratio eadem de omnibus sit, nec illi omnes, qui adstant fuerint ex reliqua puerorum turba, quæ eo casu conuenerat, à Christo Domino selecti, vt eam proferret sententiam, quod de eis sonabat, de pueris, & infantibus reliquis dicebat: ac proinde doctrinalis, & de omnibus sententia fuit: ex quibus verbis Sanctus Hieronymus ibi tantam animarum omnium dignitatem esse commendat, vt *unaquaque ab ortu natiuitatis habeat in custodia sui Angelum delegatum*. Repetit. ad 3. Ecclesiast. & Isaac 66. epistola 27. ad Eustachium init. Basilus 3. contra Eunom. init. de vera virginis. prope medium. Ildorus 1. de summo bono capite 10. Beda questione 9. ex variis, & Actor. 12. Auslinus circa med. Elucidarij Bernardi, 5. de consider. capite tertio, sermone 12. in Psalm. 90. *Qui habitat, & ultra datos datis locis numero primo. Nilsen de vita Moysi. Chrysostomus hom. 4. ad Colossens. & oratione 14. ad Hebræos. Anastasius Nilsen questione 61. in scripturam Theodor. questione tertia in Genes. & oratione 10. in Daniel. Cassian. collatione 8. capite 17. Athanasius de communi essent. sub fin. Eusebius 13. de præparatione Euangel. capite septimo. Clem. Alexand. 6. Stromat. qui duo afferunt dogmata hoc à Platone, & Socrate fuisse ex scriptura assertum. Testimonia ex Philosophis innumera sparsim apud nostrum Bubalum reperies, & apud Eusebium proxime Lactantium libro secundo, capite 15. Minut. felicem in suo Octauio, Clementem Alexandrinum 1. Stromat. & adhortatoria ad gent. Plurarchum 1. de Iside. S. Augustinum 8. de ciuitate capite 14. Eugubini. 8. de peren. Philosophia capite 25. apud quos Socrates, Plato, Hesiodus, Pythagoras, Xenocrates, & Chrysippus qua de re sapientissimus ex Philosopho Christianus, & Martyr. Iustinus strenue scripsit question. 30. ad gent. nec leuane Origenes 3. Periarth. capite secundo, homilia 11. in Numeros, homilia 23. in Lucam, ac reliqui Patres, & Interpretes, ad loca recitata ex Psalm. 90. & Matthæi 18. Actor. 12. Genes. 48. Iudith. 13. & ad Hebræos 1. *Omnes sunt administratores Spiritus in ministerium missi propter eos, qui hereditatem capiunt salutis.**

3. Hoc vero textu fundamentum idemittatis rationis pro custodia singulis omnibus, ac reliquis paruulis nec solum iis, qui Christo tunc aderant, à Deo deputata, vt credenda continentur: custodia, siquidem Angelorum deputata hominibus à Deo fuit, vt adiutorium eorum infirmitatis, & contra Demonum potentissimorum hostium insidias, ac tentationes præsidium validissimum in pedagogis tutoribus Angelis custodibus haberent, & desideratam, dispositamque amica Dei providentia, æternam salutem consequerentur: atqui æternæ salutis desiderium, serium quidem, & ardens, ac mediorum ad eius consecutionem sufficientium, (vltro sufficientie etiam minimum) erga omnes, & singulos homines Deo adest semper iuxta illud. *Vult omnes homines salui fieri, &c.* & ex quo editi in lucem à matribus fuere, insidiis Demonum, vt sine Baptismo, & in originali decedant, patent, impetunturque, atque ex tunc custodia Angeli materni sunt delicti: Ergo ex tunc Angeli alicuius custodie committuntur paruuli omnes; quod autem Caluinus, atque ex eo affecte contra Catholicam hanc veritatem obgannunt nullus est ponderis. Aliant enim maioris

maioris gratiae, & beneficentiae Dei: erga homines esse, si Angelos omnes singulorum hominum custodiam deputaret, quam cuique unum, à reliquorum Angelorum subsidio destituta, & exsolva. Sed an, quod singulus, quasi ex munere, & speciali Dei mandato, curam unius hominis gerat, ex universali munere, & titulo charitatis subijcendi eidem, ubi oporteat, officia ceteris prohibentur? Certe duo Angelis, nec solus eius custos Lot de Sodomis extraxere Genes. 19. & Raphael Tobiam, cuius custos non erat, duxit, & reduxit incolumem. Et Daniel. 10. Michael in adiutorium Gabrieli pro Dei populo venisse dicitur. Possit ex loco Pauli arguere: quia omnes administratorij spiritus, &c. Dicuntur; nil tamen virget: quia non erga unumquemque omnes, sed propter eos omnes, qui hereditatem recipiunt salutis ministerium exercere salutis dicuntur: quod secundum distributionem accommodam intelligendum est, non ut singuli singulorum curam gerant; nec singuli tamen immediatam, & specularem officio, sed ex generali, & proprio sui hierarchici gradus.

4. Sed ex eodem Pauli textu obijci contra eandem catholicam sententiam potest non omnibus universim custodes Angelos deputari sed solum omnibus praedestinati, qui soli hereditatem capiunt salutis, & propter quos Angelos ad custodiam ministerium missi à Paulo dicuntur. Atque ita aliquos sensus refert, quin reprober, Origen. tract. 5. in Ioan. sub fin. imo aliqua pro ea ex scriptura, debilia tamen, producit. Ceterum nil ex loco contra constantem de opposito Patrum, ecclesiarumque totius sententiam, quam proinde Salmeron noster Ecclesiae traditionem merito vocat. d. 8. in postrema verba capitis primi ad Hebraeos, §. quod vero subiungit: propter eos, &c. Meminit autem Apostolus praedestinatorum solum quia, & Angelorum custodiam, in ordine ad salutis aeternae consequentiam, ob quam disposita, dataque hominibus ea, custodia fuit, de facto in eis, & maxime lucrantur, cum in reprobis obinendi eius finis effectum non habeat: perindeque, quoad id, fuerit, ac si non fuisset: vulgoque communia, pluribus commoda, quae unus vel alter lucrat, non reliqui, praeter casu, & maxime praeter inertia sua, propter illum qui ea lucratus est, non autem pro aliis disposita, & ab ipso, & ab alijs dicuntur propter eos. Porro alij dicunt se hisse esse obvia pia hispano proverbio: quia illum solum commodam eius institutionis, in aliorum etiam plurium beneficium, factae, pertingunt, cum aeterna salutis custodia angelicae hominibus deputanda finis Deo ex Pauli textu expressus extiterit ob rationes proximè immediatas infirmitatis humanae, & resistentiae tentationibus, & insulationibus demonum, ne eam homines consequantur, sic planè; ut omnibus, quibus aeternam salutem Deus serio vult, mediaque sufficientia absolute disponit (sunt autem in illis omnibus reprobi etiam) ut de Angelorum custodia ad auxilium absolutam sufficientiam spectante provideat: maxime, cum reprobi etiam multi, nec semel, sed saepe, salutem aeternam de condigno in via contra demonum suggestiones mercantur; Et si ex perseverantiae defectu, eam de facto, non obtineant: ac insuper plura gravioraque peccata, in qua à demone aguntur, non perpetrent, quae absque Angelorum assistentia, & officiis non agerent, nec omitterent. Et tandem, ne adeo electis, quantum à demonibus instigantur, reprobi nocuant custodibus horum Angelis efficiat: quo etiam scholiis his propter electos Angelis in ministerium custodiam missi rectè dici possent.

5. Adhuc praefato doctri videntur Patres aliquot aduersari, qui solum iustis Angelos custodes adesse indicant. Damasc. 1. Parallelor. cap. 7. Basil. in 5. Iesai. ad id. *Auferam sapientiam eius*, id est Angelicam custodiam, ut & glossa, & in Psalm. 33. ad id. *Immittet Angelus Domini in circuitu timentium eum*, &c. Et in Psalm. 48. circa fin. Origen. homil. 35. in Luc. infidelibus custodes Angelos negat, & peccatores ab Angelis deserti ait hom. 2. in Ierem. fine ad id. *Curauius Babylonem* ubi Hieronymus, & Bernardus scem. 1. de S. Michaelis, & 7. in canticis. Hilarius vero Cano. 18. in Math. Chrysost. hom. 60. & Cyrillus. contra Iulian. iustis custodiam Angelorum aliquot scripturae locis expressam aiunt;

infideles autem, & peccatores non excludunt; sed illi Patres exponendi sunt de exercitiis inuadentes peccatores aliquot intermissione pro eorum tunc incapacitate, & indispositione: idque ex Dei voluntate (ut rectè Ambrosius, in id. Psalmi 18. *Obmutui, & humilatus sum*) non autem de absoluta custodiam, & cura de peccatoribus obiectione: quod etiam erga iustos ob eorum maius bonum, & triumphum gloriosorem contingere, non semel idem Ambrosius ad id. Psalm. 37. *Qui iuxta me erant de longe steterunt*. Chrysost. ita quisquis auctor est hom. 5. super Math. in perfecto sub fin. & ex rationibus datis num. 4. Aperta est peccatorum, & infidelium omnium angelica custodia, quam Theologi omnes defendunt, cum S. Thom. 1. p. q. 113. a. 6. & in 2. d. 11. a. 4. ubi S. Bonavent. Ricard. Durand. Gabriel. & alij sententiarum; tamen locum exodi 23. *Nec contemnendum putes: quia non dimittet eum peccatoris, adeo*, (ut ab Scholasticis nonnullis putatur) pro hac parte expressus non sit, cum de dimissione peccatoris aptè intelligi possit: id est non te dimittet impunem. Est autem aduertendum Chrysostom. hom. 3. ad Coloss. & Anastas. Nisus, quæst. 61. in scripturam ex parte in eam huius sententiam videri; scilicet ex legis gratia, euagatione Angelos custodes infidelibus non deputari. Auct enim. Prius pro numero gentium erant Angeli, nunc autem, non pro numero gentium sed pro fidelium. Et quamvis addant etiam probum quemque custodem Angelum ab initio habuisse, ex dicto illo Iacobi Genes. 48. Nihil sententiam temperant, cum nullus infidelis probus sit: imo eo additamento à custodia Angelorum improbus, & iniustus omnes videtur excludere; & si, ut de alijs Patribus diximus, positivè pro iustis asserant, non autem de improbis negent.

6. Est autem de tempore, ex quo custodia angelica deputata hominibus fuerit videndum. Sub quo duo examinanda sunt, & facile ex dictis decidenda. Primum de tempore deputacionis, secundum de tempore ex quo, cuique hominum deputatur, & circa postremum certum omnibus est ante adultam aetatem & vltim rationis expeditum, unicuique Angelum custodem deputari. Et si enim peccare tunc actualiter nequeat, multos tamen modis à demonibus laedi augeat à salutis consequentia impedit potest, ut contra eorum insidias custodia Angelorum debeat praestant, idque ex aetate pueri illi aduocati à Christo Domino Math. 18. Patres obliuiscuntur; Hieronymus, quia aetatis non erat in qua posset peccare, Chrysost. hom. 9. in Math. *Valde parvulum, & qui esset ad omnibus passionibus liber esset atque eleganter deservit*. Ambrosius 7. in lucam cap. 9. *Espritum sanctum, cuiusmodi ignorat*, nec solum à baptisimo tempore, ut quidam putant apud Origen. tract. 5. in Math. circa fin. quia ingenuum putabant Angelis infidelium, & iniquorum eorum succipere; sed hi rectè proximè sunt, scilicet ex Dei, qui pluit super iustos, & iniustos, & solem ortiri facit super bonos, & malos dignissima providentia reiecti. A cuiusque ergo natiuitate Angelus, v. diximus cuique deputari certum Theologis ex Hieronymo, & Patribus citatis. n. 2. est: quamvis an conceptionis instanti, ea custodia cuique incipiat? dubium sit, & affirmatiue parti adherent expresse Anselmus in elucidatio illis verbis, *conspiciat anima dum in corpus mittitur Angelus committitur*, & Tertull. 2. 37. de anima. Nec Patres, qui ex natiuitate iulius custodem Angelum positum aiunt; ab ipsa conceptione negant. Et quamvis id Scholastici negent communi cum S. Thom. 1. p. q. 113. a. 5. ad 3. (quos proinde solentur abulenti. q. 61. in Math. ad cap. 18. n. 18. §. *Cum ergo renouit*, quam sequitur Soar. lib. 6. c. 17. n. 18. §. *Cum ergo infantia* referens S. Thomam in 2. d. 11. q. 1. a. 4. ad 3. §. Bonau. Gabriel. Et alios d. 10. quibus & ego adhaereo) quia ex tunc vix status homini inchoatur, ipsique dicitur infidatur demon, ut noccat, nec solum, quia Maris dicit infidatur demon, cui proinde opponi oportet custodiam tentator directè est, qui proinde opponi oportet custodiam Angelum, qui directè infans bona, quatenus ipsa bona sunt, nec solum indirectè, ut bona sunt Maris, (ut habent, nec solum indirectè) propter, quod deus custos ex suo munere efficiet) propter, quod deus moni aduersus infancem insidias le se ex officio opponat, & si enim vixique, Maris, scilicet, & infans

vera directa simul etiam posset eidem Angelo demandari; tamen largioris Dei beneficentie est cuique suum custodem Angelum delegare, unde communior Theologorum sententia contra Magistrum in 2. distinctione vndeima, cap. 2. & 3. fert. vnum Angelum duorum, simul saltem, hominum curam non agere.

7. Imò, nec successus id ab vno Angelo, erga plures curæ suscipi mihi verosimilius est contra eundem Magistrum, & Origenem hom. 11. in numer. tribus quippe choris infimæ hierarchiæ, ex quibus hominum custodes communiter deputantur, plures Angeli quam tota collectione existentium, quodcumque, absolute hominum, homines continentur: quam conclusionem tradidit olim Iulianus Martyr libro vltimo, quæstionum quæst. 30. Tametsi non satis vero simili fundamento: quod animam pupilli sui hominis quicunque Angelus cor porce egressam comiteat, vsque ad inuolutionis, seu resurrectionis tempus: si ita intelligatur, vt curam salutis earum gerat, quæ nulla erga illas corpore solutas potest haberi, ex quo corporibus suis abscedunt, si immortalis obuentum, & in iustitia, abique villo culpe reatu decedentium sint: cum, & viæ statum prætergressæ, & in termino suat absolute constitutæ: quare nihil super eorum salute restet Angelis custodibus agendum; tametsi erga purgatorij animas custodem cuiusque Angelum officia eas in suis penis consolandi, & confortandi exercere pie valde, & rationaliter credatur: sin autem non de custodia, & cura Angelorum, ne homines peccent, & salutem consequantur, sed de officiis aliis custodiæ titulo specialiter Angelo custodi pupilli seu iunctam animam propriis satis probabile, ac verum est fundamentum Iustini: quia, & ei de partis in via victoriis in gloria gratulari animabus beatis, vsq; ad inuolutionis seu resurrectionis diem: immò, & aternitatem specialiter incumbit, atque reunitas ad postremum iudicium deducere, comitari; testisque victoriarum in via habiturum coram vniuersa rationali Republica esse; vti, & malorum damnatorum custodibus: quoniam male suis officiis vti in via fuerint testati, vt Origenes vbi proxime, alique, & Patres, & Doctores communiter docent: quo statuto, quod nullus Angelus duorum hominum curam simul suscipiat, vt diximus, & Iulianus ibi statuit, & supponit bene, ac Theologicè discitur, nullumq; Angelum duorum hominum curam successus adhuc, habere concludit.

8. Ex quo vero tempore statumque naturæ, & legis Angeli erga homines custodia fuerit à Deo commissæ, Gregorius Nissen. de vita Moysi, sub init. censere videtur ab statu naturæ lapse capisse Angelorum custodiam, quæ pro statu innocentia non fuerat, scribens. *Verus sermo ad nos vsque descendit, quo creditur postea quam in peccatum natura nostra prolapsa est, non omnino à Clementia diuina neglecta, sed Angelorum aliquem cuique in administrum constitutum esse.* Sed tamen non negat; antea etiam naturæ integræ, & in innocentia statu constitutum, sed non obstante culpæ lapsu, & innocentie amissione non adeo, à Deo neglectam, ac siue miserie relictam, vt salutis eius curam Deus etiam per custodes Angelos non egerit: & quidem, cum homo in innocentia statu, & dotibus ac donis gratiæ tot, tantisque instructus in via statu, internisq; ad peccatum, & externis Demonum tentationibus fuerit obnoxius, præsidio etiam Angelicæ custodiæ immò etiam statu muniti illum oportebat: sicque factum Theologi docent: vnde, & Beate Virginis in iusticia originali conceptæ, atque innocentie statum, quoad eius dona largius valde sortitæ Angelum custodem, neque infimi chori, & hierarchiæ, iidem Theologi concedunt ex S. Bernardo epistola 77. quibus assentior: tametsi ex quo Dei Mater effecta moralem, & ciuilem, vt sic dicam, vniuersam cum Filio Deo est consecrata, atque in creata omnia, etiam Angelos imperium, his quidem non vt custodibus vram illam credam, sed vt ministris, vt de eius Filio dicitur Matth. 4. *Accesserunt Angeli, & ministrabant ei*, & certe vbi specialis erga ipsam Filij sui, ac Dei cura aditit superflua visa est Angeli pedagogia, versaque merito, in purum eius, & *Christoph. de Origa de Deo vno, Tomas II.*

reliquorum famularum: quod si maternitate ipsa Deiparam sanctificatam, vt Ripalda suspicatur, pie quis asserat, sicut eam semel habitam perdere nequit, nec Mater Dei non esse, ex quo primum Mater Dei fuit, ita nec sanctitatem formalem perdere, & peccatum admittere; quia ex tunc antecederet impeccabilis, censenda erit, nec vsquam deinceps custodia Angeli egeret, ac subinde nec eam habuisse, vt de eius etiam Filio cum S. Thom. citata quæst. 113. art. 9. d. r. Bonauentura, & Sententiaris reliquis in 2. d. 11. Aleale, Alciandorensis, & reliquis theologis: quocirca minus firma videtur Abulensis sententia, quæst. 60. in 18. Matthæi vbi Deiparam, ex quo Dei Mater, & persona subinde publica esse capis alterum etiam Angelum habuisse iuxta dicenda certamine 2. numero 1. Denique à custodia Angelorum, ne Antichristus quidem exclusus est: cum, etsi nequissimus, viator tamen sit futurus, & cuius salutem Deus serio desideret, nec de sufficientibus medijs ipsi prouidendis absit, nec Angelus pupillum ob eius flagitia deserat.

CERTAMEN II.

Reliqua ad Angelorum custodiam spectantia

1. **P**reter Angelicam singulorum hominum custodiam hæcenus assertam, in qua Principum etiam, cum temporalium, & secularium: tum etiam Ecclesiasticorum præcipue continetur: immò eis alios Angelos speciales cuique suum, vt officium: ac munus publicum recte, & subditis proficue exerceant, ait expresse Origenes citata homilia 11. in numer. illis verbis. *Ipsi Apostoli Angelis vtuntur ad expellendum suæ prædicationis munus, & opus Euangelij consummandum, confirmatque ex illis act. 12. Angelus eius est; & addit: similiter intelligitur, & alius Pauli Angelus sicut est Petri, & alius alterius Apostoli, & singulorum per ordinem, quod, cum ratione muneris, & officij publici ipsis fuerit concessum, iis etiam, qui eis successuri, concessum asseri debet.* Regis item Provinciis, & ciuitatibus, Prouinciarum capitibus speciales Angelos custodes deputatos communiter ex Daniel 10. vbi nomine Principis Persarum Græcorum, & Iudeorum Angelus cuique ex eis gentibus custos, & Præfectus intelligitur à sancto Hieronymo, Theodoro 5. diuinor. decret. capite 7. & aliis Patribus Dionys. de celest. hierarch. capite 9. Isidor. Pelusiota. lib. 2. epistola 185. Greg. 17. moral. capite 8. alias 7. Sanctus Augustinus quæst. 48. in Iudic. Clemente Alexandrino 6. Stromat. sub fin. & 7. init. Epiphani. hæresi 31. ex illo Deuter. 32. *Constituit terminos genti iuxta numerum Angelorum Dei, vt legunt 7. vbi Patres etiam, & interpretes communiter, & Hieronymus in Daniel. capite 7. vbi quatuor ventorum, quorum cura commissæ Angelis dicitur, nomine quatuor principalia mundi regna intelligi docet: vti & Basil. 3. contra Eunom. Palusiota vbi proxime Theodoretus quæst. 3. in Genes. & orat. 10. & exposit. cantici Moysi, Hilario Psalm. 129. & Græci communiter, tametsi iuxta vulgatam nostram longe alius literalis sensus sit. Idem confirmat Basil. proxime & Augustinus quæst. 7. in Iosue ex illis Iosue 5. *Præcepit sum exercitus Domini, Michaëlem exercitui Israëlitarum præfectum intelligentes, tametsi Abulensi ibi q. 71. Gabriellem intelligat, qui Daniel. 8. 9. & 10. curam Iudaici populi habere dicitur.**

2. Origenes 1. Periar. capite 8. ad Ecclesiasticas communitates præfatam doctrinam extendit, ac rursus homilia 10. & 14. in numer. homil. 4. in Ezechiel. hom. 12. 13. & 35. in Lucam probant ex Apocal. 12. c. 4. cui consentiunt Hieronym. Michaë 6. initio, & indicat Matth. 18. Ambrosius 1. de penitentia capite 21. & locis Apocalyp. quæ etiam ad litteram Angelorum no-

o o minc